

URL : <https://law.apa.kz> [in Russ.].

21. Konstitutsyya Ėstonskoy Respubliki [The Constitution of the Republic of Estonia]. URL : http://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/const/estonia/estoni-r.ht [in Russ.].

ABSTRACT

Valentyna Boniak, Tetyana Tren. Amending the Fundamental Law of Ukraine and constitutions of some post-soviet countries: comparative and legal aspect. The authors have aimed to clarify the common and distinctive features in the constitutional regulation of the procedure for amending the constitutions of Ukraine and some post-Soviet countries. Based on the results of a comparative analysis of the constitutions of Ukraine, the Republic of Belarus, Georgia, the Republic of Estonia and the Republic of Kazakhstan, common and distinctive features of the constitutional regulation of amendments to them have been identified according to the following criteria: 1) initiators of amendments to the Constitution; 2) forms of citizen participation in the process of amending the Fundamental Law; 3) bodies authorized to exercise control over the constitutionality of amendments to the Constitution; 4) issues on which amendments to the Constitution are not allowed, and conditions under which such amendments are prohibited; 5) bodies (entities) that have the right to make decisions on amendments to the Fundamental Law. It has been proved that the constitutional process (in the narrow sense) is an integral part of the legislative process, has the full name «legislative constitutional process» and consists of a system of successive stages (actions).

There is the author's definition of the term «legislative constitutional process». It is a legally significant activity of the Ukrainian people and the Parliament of the state determined by national rules, which is a system of interconnected successive stages aimed at regulating public relations to change, abolish or create legal rules objectified in the Fundamental Law of the state. «

It is proved that this aspect of the legislative constitutional process is generally regulated at the level of the Constitution of Ukraine and legislative acts. At the same time, modern European integration processes and the development of the state as a democratic and legal one require the improvement of this procedure, in particular in terms of wider involvement of civil society actors in this process.

There is the authors' suggestion to amend Art. 69 and 157 of the Constitution of Ukraine.

Keywords: constitution, constitutional regulation of the procedure for amending the constitution, legislative process, constitutional process, legislative constitutional process.

УДК 340 + 342.7

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-39-44

Андрій КУЧУК©

доктор юридичних наук, доцент
(Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка)

СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ ТА ЗАХИСТ РЕПУТАЦІЇ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю з'ясування змісту права на свободу вираження поглядів та захисту репутації, що є основою визначення балансу між цими правами. Вказано, що право на свободу вираження поглядів передбачає можливість вираження власної думки; можливість поширювати інформацію та ідеї; можливість отримувати інформацію та ідеї. Дія ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод поширюється: на будь-яку форму вираження поглядів; як на одного суб'єкта, так і на групу осіб чи засоби масової інформації; на будь-який зміст, за винятком певних обмежень, наприклад, не захищається мова ворожнечі.

Акцентовано, що легітимною метою обмеження права на свободу вираження поглядів є необхідність забезпечення права на захист репутації, що зумовлює необхідність віднаходження балансу між цими правами.

Репутація розглядається Європейським судом з прав людини як складова ідентичності людини, її психологічної цілісності, а тому коли репутації людини завдано настільки великої шкоди, що це впливає на особисте життя людини, то репутація потрапляє під захист ст. 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Ключові слова: Європейський суд з прав людини, захист репутації, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, свобода вираження поглядів, практика Європейського суду з прав людини.

© А. Кучук, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-5918-2035>

kucshuk@ukr.net

Постановка проблеми. В умовах демократичного суспільства важливого значення набуває тематика людських прав, людської гідності. Особливо треба відзначити роль свободи вираження поглядів, без якої навряд чи можлива демократія загалом. Однак у межах інформаційного суспільства означене право все більше вступає у конфлікт з правом на приватність (у контексті захисту репутації особи).

Наведене визначає актуальність проблематики віднаходження балансу між вказаними правами, а обов'язковою умовою правильного визначення балансу між правом на свободу вираження поглядів та правом на захист репутації є чітке розуміння сутності та змісту цих прав. Вітчизняна судова система під час вирішення справ, пов'язаних із захистом репутації, активно використовує практику Європейського суду з прав людини, що і вплинуло на вибір предмета пізнання.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Окремі аспекти інтерпретації свободи вираження поглядів та захисту репутації у практиці Європейського суду з прав людини досліджували такі вітчизняні правники, як О. Нагнічук, П. Рабінович, Т. Слінько, П. Сухорольський, В. Яворський, Л. Ярмол та ін.

Потрібно погодитись з Л. Ярмол стосовно того, що «свобода вираження поглядів є однією з фундаментальних можливостей людини, яку людство тривалий період виборювало. Реальне та максимальне її забезпечення становить критерій демократичності держави, а ефективна реалізація – важливий показник рівня забезпечення низки інших прав людини» [1, с. 1].

Аналіз доробку вітчизняних науковців дозволяє зробити висновок щодо недостатнього дослідження свободи вираження поглядів та захисту репутації у визначеному нами контексті.

Метою статті є висвітлення інтерпретації свободи вираження поглядів та захисту репутації у практиці Європейського суду з прав людини.

Виклад основного матеріалу. Відзначимо, що в практиці Європейського суду з прав людини у справах за означеною нами проблематикою заяви стосуються порушення або ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (якщо заявник вважає, що порушено його право на свободу вираження поглядів), або за ст. 8 Конвенції (якщо людина вважає, що порушено його право на приватність, зокрема, в контексті захисту репутації; особа вважає, що проти неї відбулась дифамація).

Одразу треба наголосити, що тривалий час Європейський суд з прав людини не розглядав право на захист репутації як окреме право, захист репутації розглядався лише як легітимна мета обмеження інших прав. На правильність такого висновку вказує як аналіз самої практики Суду, так і архітектура Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Тож уже згадана ст. 8 цієї Конвенції містить припис, який відповідає ст. 12 Загальної декларації людських прав, що передбачає право людини на захист від втручання чи посягання на особисте і сімейне життя, недоторканність житла, таємницю кореспонденції, на честь і репутацію [2]. Хоча при цьому, як бачимо, творці Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод свідомо виключили зі сфери захисту ст. 8 захист репутації. Водночас захист репутації та запобігання розголошенню конфіденційної інформації закріплено у ст. 10 Конвенції тільки як підстави обмеження права на свободу вираження поглядів.

Як право на приватність, так і право на свободу вираження поглядів є цінностями демократичного суспільства, без них навряд чи можлива демократія. «Репутація – це невід'ємна соціальна складова, яка виконує значну сигнальну функцію в суспільстві» [3]. Досліджуючи особливості реалізації права на захист репутації поліцейським, колектив авторів *відзначає, що репутація проявляється у зв'язках з громадськістю. У цій сфері можливості захисту репутації обмежені потребою забезпечення свободи слова, конституційним правом звертатися до органів державної влади. Свобода слова в цих випадках має пріоритет за умови добросовісного використання* [4, с. 149].

У справі *Dyuldin and Kislov v. Russia* (заява № 25968/02) Європейський суд з прав людини черговий раз наголосив, що свобода вираження поглядів є однією з найважливіших основ демократичного суспільства та однією з базових умов його прогресу. При цьому вона стосується не лише «інформації» або «ідей», які сприймаються схвально або вважаються необразливими, або не викликають інтересу, але й тих, що ображають, шокують або непокоять. Такими є вимоги плюралізму, толерантності та свободи поглядів, без яких не буває «демократичного суспільства» [5]. Цей принцип сприйняття свободи вираження поглядів відображений і в попередніх рішеннях Європейського суду з прав людини, зокрема у рішеннях у справах *Handyside v. the UK* [6], *Lingens v. Austria* [7], *Oberschlick v. Austria* [8].

Саме зазначені права в умовах інформаційного суспільства зазнають найбільшого впливу. Хоча у багатьох випадках інтернет-публікації розглядаються судами як традиційні публікації, суперечливим є питання про те, хто повинен нести відповідальність за цифрові форми дифамації. Настав час подумати інакше про дифамацію і розглянути її взаємозв'язок із приватністю та захистом даних [9].

Європейський суд з прав людини наголошував, що особливе значення мають гарантії, що надаються пресі, оскільки вона зобов'язана поширювати інформацію та ідеї, що становлять суспільний інтерес. Зі свого боку, громадськість має право отримувати таку інформацію та ідеї, «інакше преса не змогла б виконувати свою життєво важливу роль «громадського сторожа»» (ECHR, 1994) [10]. У справі *Jersild v Denmark* (заява № 15890/89) Суд відзначив, що хоча наведене стосується передусім друкованих засобів масової інформації, ці принципи поширюються і на аудіовізуальні засоби масової інформації. При цьому аудіовізуальні засоби часто мають набагато більш безпосередній та потужний ефект, ніж друковані засоби масової інформації (ECHR, 1994) [10].

У справі *Handyside v. the UK* (Application № 5493/72) Європейський суд з прав людини відзначив зв'язок права на свободу вираження поглядів та відповідальності особи: «З іншого погляду, той, хто користується своєю свободою вираження поглядів, бере на себе «обов'язки та відповідальність», обсяг яких залежить від обставин та технічних засобів, які він використовує» [6].

Ще у 2000 році Європейський суд з прав людини не розглядав право на захист репутації як таке, що захищається Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема, у контексті права на приватність. Зокрема, у справі *Marlow v the UK* (заява № 42015/98) заявник скаржився серед іншого на порушення державою ст. 8 Конвенції, оскільки рішення національних судів містять принизливі заяви. Однак у цій частині було ухвалено рішення щодо несумісності скарги *ratione materiae* з положеннями Конвенції, з огляду на те, що «скарга заявника стосується сприйняття образи його гідності та репутації, спричиненого заявами судді під час винесення вироку та апеляційного суду при підтвердженні цього вироку. Це не питання, яке підпадає під охорону, гарантовану ст. 8 Конвенції» [11].

Однак уже в 2004 році у справі *Chauvy and Others v. France* (заява № 64915/01) Європейський суд з прав людини змінив усталену практику, відзначаючи, що свобода вираження поглядів може вступати у конфлікт з правом особи захищати свою репутацію, що закріплене у ст. 8 Конвенції (за обставинами справи йшлося про публікацію, яка впливала на репутацію заявника). Тому важливим є знаходження балансу між правами, закріпленими у ст. 8 та у ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [12].

У справі *Abeberg v. та Leempoel & SA ED. Ciné Revue v. Belgium* (заява № 64772/01) Європейський суд з прав людини вказав на свій обов'язок перевірити, чи досягли національні органи влади справедливого балансу між, з одного боку, захистом свободи слова, закріпленим у статті 10, і, з іншого боку, правом на репутацію обвинуваченої особи, що як елемент приватного життя захищається статтею 8 Конвенції [13].

У справі *White v. Sweden* (заява № 42435/02) Суд також з'ясував питання, чи було порушено право на приватність реалізацією права на свободу вираження поглядів через публікацію заяв і фотографій. Встановлено, що національні суди збалансували суперечливі інтереси і правильно визначили, що суспільний інтерес до публікації інформації, про яку йдеться, переважає право заявника на захист його репутації [14].

У 2007 році у справі *Pfeifer v. Austria* (заява № 12556/03) Європейським судом з прав людини констатується, що у судовій практиці визнано, що право особи на захист своєї репутації охоплюється ст. 8 як частина права на повагу до приватного життя [15].

Європейський суд з прав людини у більшості справ відносить репутацію до сфери приватного життя. Аналіз наведених справ вказує, що загалом Європейський суд з прав людини дотримується позиції, що репутація особи (навіть коли особа піддається критиці в публічних дебатах) є частиною особистості, її психологічної цілісності, а тому потрапляє до сфери її «приватного життя». Додатково відзначимо, що у справі *Sanchez Cardenas v. Norway* (заява № 12148/03) до сфери приватного життя Судом була віднесено честь [16].

У справі *A. v. Norway* (заява № 28070/06) Європейський суд з прав людини сам відзначив, що в останніх справах за ст. 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод він визнав репутацію та честь складовими приватного життя. Хоча Суд наголосив, що для того щоб справа розглядалась за ст. 8 Конвенції, посягання на честь і репутацію мають досягти певного рівня серйозності, завдаючи шкоди праву на

повагу до приватного життя [17].

До того ж варто додати, що в окремих випадках до сфери приватного життя особи потрапляє і репутація родини. Показовою у цьому контексті є справа *Putistin v. Ukraine* (заява № 16882/03), в якій заявник скаржився на порушення права на захист репутації його та його сім'ї через газетну публікацію, в якій міститься неправда про його батька, та відмову національних судів зобов'язати газету виправити наклепницьку інформацію, яка дозволяла оцінювати дії батька як співпрацю з Гестапо. У справі Суд відзначив, що «репутація особи є частиною її особистої ідентичності та психологічної цілісності, а отже, також підпадає під сферу її «особистого життя» [18].

Додамо, що не охоплюється легітимною метою «захист репутації» випадки обмеження права на свободу вираження поглядів через необхідність забезпечення авторитету органів публічної влади, репутації держави, честь нації. Показовою у цьому аспекті є справа *Shvydka v. Ukraine* (заява № 17888/12), за обставинами якої заявниця під час святкування Дня Незалежності України, висловлюючи свою цілковиту незгоду з політикою Президента України (на той час В. Януковича), включно з утисками опозиції, ув'язненням опозиційного лідера Ю. Тимошенко, обмеженнями для громадян, пов'язаними із забезпеченням безпеки Президента, відірвала стрічку від вінка, покладеного Президентом України до пам'ятника відомому українському поетові. І хоча офіційно уряд України вказував як мету обмеження свободи висловлення поглядів заявниці забезпечення громадської безпеки (уряд наполягав на тому, що її було притягнуто до відповідальності не за незгоду з політикою або політичною діяльністю Президента Януковича, а за те, що вона відірвала стрічку з покладеного ним вінка), більш переконливою є позиція судді Де Гаetano, висловлена в окремій думці. Суддя стверджує, що поведінка заявниці не становила порушення спокою громадян (фактичне або завчасно попереджене) або порушення громадського порядку та не могла спричинити навіть незначне заворушення [19]. Політичний аспект справи не був проаналізований Європейським судом з прав людини. З погляду сьогодення справа виглядає цілком зрозумілою (у контексті мотивів дій міліції по притягненню заявниці до відповідальності), враховуючи події Революції Гідності 2014 року, спрямованої на повалення режиму Януковича.

На це мають зважати національні суди, вирішуючи справи, пов'язані з дифамацією. Водночас свобода вираження поглядів може бути обмежена в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки (однак це питання виходить за межі предмета нашого дослідження).

Тому можна зробити **висновок**, що право на свободу вираження поглядів передбачає можливість вираження власної думки; можливість поширювати інформацію та ідеї; можливість отримувати інформацію та ідеї. Дія ст. 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод поширюється: а) на будь-яку форму вираження поглядів; б) як на одного суб'єкта, так і на групу осіб чи засоби масової інформації; в) на будь-який зміст, за винятком певних обмежень, наприклад, не захищається мова ворожнечі.

Свобода вираження поглядів не може використовуватися з метою скасування прав і свобод, що гарантовані Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод. Легітимною метою обмеження права на свободу вираження поглядів є необхідність забезпечення права на захист репутації. Тому необхідним є віднаходження балансу між цими правами.

Репутація розглядається Європейським судом з прав людини як складова ідентичності людини, її психологічної цілісності, а тому коли репутації людини завдано настільки великої шкоди, що це впливає на особисте життя людини, то репутація потрапляє під захист ст. 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Список використаних джерел

1. Ярмол Л. В. Свобода вираження поглядів та проблеми юридичного забезпечення її реалізації в Україні (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Нац. ун-т «Львівська політехніка». Львів, 2019. 40 с.
2. Universal Declaration of Human Rights. URL: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
3. Cheung Anne S. Y., Schulz W. Reputation Protection on Online Rating Sites. University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2017/026. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3037399>.
4. *Barbin V. V., Gadaborshev R. T., Goncharov I. V., Matantsev D. A., Odina N. V., Stepkin E. Yu.* The Constitutional Right To Protect Honor, Dignity And Business Reputation Of Police Officers And Its Civil Implementation. *Revista San Gregorio, Special Edition*, 2019. pp. 149–161.

5. Case of Dyuldin and Kislov v. Russia (Application no. 25968/02). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-82038>.
6. Case of Handyside v the UK (Application no. 5493/72). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57499>.
7. Case of Lingens v. Austria (Application no. 9815/82). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57523>.
8. Case of Oberschlick v Austria (Application no. 11662/85). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57716>.
9. Joyce D. Data associations and the protection of reputation online in Australia. *Big Data & Society*. 2017. URL: <https://doi.org/10.1177/2053951717709829>.
10. Case of Jersild v Denmark (Application no. 15890/89). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57891>.
11. Case of Marlow v the UK (Application no. 42015/98). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-22833>.
12. Case of Chauvy and Others v. France (Application no. 64915/01). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61861>.
13. Case of Abeberry v. ra Leempoel & SA ED. Ciné Revue v. Belgium (Application no. 64772/01). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-77921>.
14. Case of White v. Sweden (Application no. 42435/02). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76894>.
15. Case of Pfeifer v. Austria (Application no. 12556/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83294>.
16. Case of Sanchez Cardenas v. Norway (Application no. 12148/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-82560>.
17. Case of A. v. Norway (Application no. 28070/06). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92137>.
18. Case of Putistin v. Ukraine (Application no. 16882/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-128204>.
19. Case of Shvydka v. Ukraine (Application no. 17888/12). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-147445>.

Надійшла до редакції 12.09.2021

References

1. Yarmol L. V. (2019) Svoboda vyrazhennia pohliadiv ta problemy yurydychnoho zabezpechennia yii realizatsii v Ukraini (zahalnoteoretychne doslidzhennia) [Freedom of expression and problems of legal support of its implementation in Ukraine (general theoretical research)] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.01 / Nats. un-t "Lviviska politekhnik". Lviv, 40 p. [in Ukr.].
2. Universal Declaration of Human Rights. URL: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
3. Cheung Anne S. Y., Schulz W. Reputation Protection on Online Rating Sites. University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2017/026. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3037399>.
4. Barbin V. V., Gadaborshev R. T., Goncharov I. V., Matantsev D. A., Odina N. V., Stepkin E. Yu. (2019) The Constitutional Right To Protect Honor, Dignity And Business Reputation Of Police Officers And Its Civil Implementation. *Revista San Gregorio*, Special Edition, pp. 149–161.
5. Case of Dyuldin and Kislov v. Russia (Application no. 25968/02). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-82038>.
6. Case of Handyside v the UK (Application no. 5493/72). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57499>.
7. Case of Lingens v. Austria (Application no. 9815/82). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57523>.
8. Case of Oberschlick v Austria (Application no. 11662/85). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57716>.
9. Joyce D. Data associations and the protection of reputation online in Australia. *Big Data & Society*. 2017. URL: <https://doi.org/10.1177/2053951717709829>.
10. Case of Jersild v Denmark (Application no. 15890/89). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57891>.
11. Case of Marlow v the UK (Application no. 42015/98). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-22833>.
12. Case of Chauvy and Others v. France (Application no. 64915/01). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61861>.
13. Case of Abeberry v. ra Leempoel & SA ED. Ciné Revue v. Belgium (Application no. 64772/01). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-77921>.
14. Case of White v. Sweden (Application no. 42435/02). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76894>.
15. Case of Pfeifer v. Austria (Application no. 12556/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83294>.
16. Case of Sanchez Cardenas v. Norway (Application no. 12148/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-82560>.
17. Case of A. v. Norway (Application no. 28070/06). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92137>.
18. Case of Putistin v. Ukraine (Application no. 16882/03). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-128204>.
19. Case of Shvydka v. Ukraine (Application no. 17888/12). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-147445>.

ABSTRACT

Andriy Kuchuk. Freedom of expression and reputation protection in the European Court of Human Rights practice. The article is devoted to the issue of understanding freedom of expression and reputation protection by the European Court of Human Rights. New opportunities to exercise the right to freedom of expression arise and opportunities to implement the right to freedom of expression as well as the possibilities for defamation increase within a democratic and information society. It is emphasized that within a law-based state guarantees provided to the press are of particular importance, as the media should disseminate information and ideas of public interest, and the public has the right to receive such information and ideas. A clear understanding of the content of the right to freedom of expression and the right to reputation protection is the basis for resolving the issue of finding a balance between them, which designates the relevance of the study.

The paper elucidates the results of the European Court of Human Rights decisions analysis under Articles 8 and 10 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (the right to privacy and the right to freedom of expression). Emphasis is placed on the various features of these rights and the peculiarities of their implementation in different circumstances. It is pointed out that the domestic judicial system actively uses the European Court of Human Rights practice in resolving cases related to reputation protection. Attention is placed on the fact that freedom of expression does not extend to hate speech. The spread of the right to reputation protection as for defamation of family members and relatives is analyzed.

Emphasis is placed on the dynamic approach of the European Court of Human Rights towards the interpretation of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Even before the beginning of 2000, the European Court of Human Rights noted that the protection of reputation does not fall under the protection of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The study describes the genesis of the positions of the European Court of Human Rights on a person's reputation protection. It is stated that a person's right to protection of his or her reputation is covered by Article 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms as part of the right to respect for private life (provided that causing considerable damage to reputation if it affects a person's private life).

Keywords: *European Court of Human Rights, protection of reputation, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, freedom of expression, European Court of Human Rights practice.*

УДК 341.215.4

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-444-51

Тетяна СИРОЇД©
доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна)

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я ЖІНОК-В'ЯЗНІВ**

У статті здійснено ґрунтовний аналіз міжнародно-правових актів, якими регламентовано право на здоров'я жінок-в'язнів; зосереджено увагу на проблемних аспектах, що потребують вирішення, серед яких: створення безпечного середовища для здоров'я жінок-в'язнів, надання медико-санітарної допомоги, захист під час пандемії COVID-19. Висвітлено положення універсальних і регіональних актів загального характеру, якими регламентовано надання медичної допомоги ув'язненим особам і закріплено спеціальні норми щодо статусу жінок-в'язнів; розглянуто матеріали міжнародних спеціалізованих структур ООН, зокрема Всесвітньої організації охорони здоров'я, а саме її Європейського регіонального бюро, Управління ООН з наркотиків і злочинності тощо, якими приділено увагу забезпеченню права на здоров'я жінок-в'язнів. Акцентовано на практичному значенні започаткованих під егідою ООН, Управління ООН з наркотиків і злочинності вебсемінарів «Побудова мереж за стінами в'язниці», у межах яких здійснюється обмін позитивними практиками, вироблення загальних підходів до профілактики та

© Т. Сироїд, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8165-4078>

Researchgate: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana_Syroid

syroid02@gmail.com